

UN HOME POLIFACÈTIC

Descobrim el Tísner ninotaire

JAUME CAPDEVILA «KAP»

és ninotaire

Escriptor, periodista, traductor, escenògraf, dibuixant d'humor, guionista, pintor, creador de passatemps i activista per la recuperació de la identitat nacional, gairebé deu anys després de la seva mort, encara recordem vivament Avel·lí Artís Gener, un personatge clau del panorama cultural català del segle XX. En el seu vastíssim llegat, resten encara alguns vessants per estudiar a la menuda. És el cas de la seva producció com a dibuixant d'humor. Tísner fou clau en la sàtira catalana durant la segona República amb els seus dibuixos a *El Bè Negre*, *L'Esquella de la Torratxa*, i als diaris *La Rambla*, *L'Opinió* i *La Publicitat*.

Format a la Llotja, havia treballat en tallers d'escenografia fins que el juny de 1929 aconseguí publicar alguns acudits a la revista *Papitu*. Fins ara, ningú havia cercat aquests acudits i descobert que els signava amb el pseudònim «Filis», que aviat canvià per «Caram» i després per «Baliga». És un període històric apassionant, en el qual Tísner abandona l'escenografia i s'aboca al periodisme i a l'humor gràfic. El pseudònim «Tísner» fou un suggeriment de la seva germana Rosa, agrupant el final dels seus cognoms, per tal de diferenciar la tasca del periodista de la de l'humorista, que certament assolí una gran popularitat pel seu humor mordaç, directe i enginyós.

Després de la guerra, en el seu llarg exili de vint-i-sis anys a Mèxic, Tísner és un dels catalitzadors de la catalanitat a l'exili a través de *La Nostra Revista* i *La Nova Revista* de

«La seva vasta obra com a escriptor, periodista o ludolingüista ha eclipsat la importància del dibuixant de ninots»

la que en fou director i editor. També publicà a la premsa satírica mexicana, amb la peculiaritat que escrivia la seva signatura a l'inrevés en els acudits en castellà.

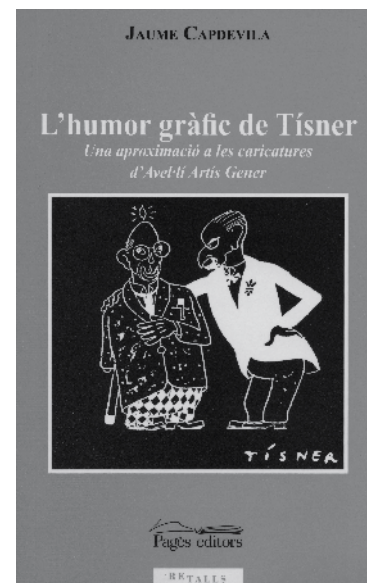
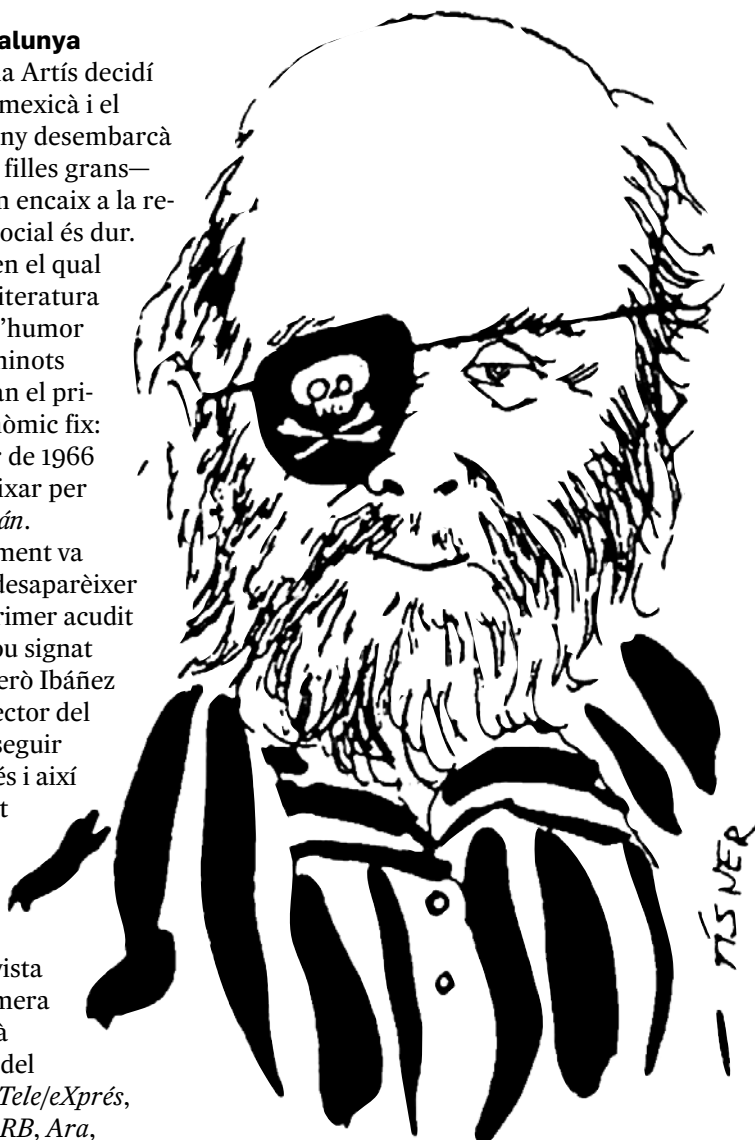
El retorn a Catalunya

El 1965 la família Artís decidí posar fi a l'exili mexicà i el darrer dia de l'any desembarcà —sense les dues filles grans— a Barcelona. Son encaix a la realitat política i social és dur. És un moment en el qual ell prefereix la literatura al periodisme i l'humor gràfic, però els ninots li proporcionaran el primer ingrés econòmic fix: el mes de febrer de 1966 comença a dibuixar per *El Correo Catalán*.

En aquell moment va estar a punt de desaparèixer el «Tísner»: el primer acudit que hi publicà fou signat «Ganímedes», però Ibáñez Escofet, sotsdirector del *Correo*, va aconseguir que s'ho repensés i així el següent acudit va aparèixer signat, de nou, per «Tísner». Fou un dels puntals de la revista *Tele/estel*, la primera editada en català a Catalunya des del 1939. Dibuí a *Tele/Expres*, *La Vanguardia*, *RB*, *Ara*,

La Bimba, *Cavall Fort*, o a l'intent de recuperació de l'àcida sàtira de *El Be Negre*, que per problemes amb el títol s'hagué d'anomenar *Amb Potes Rosses*.

Amb en Tísner, afable i entranyable, l'humor era un company de viatge indefugible. Jo m'he dedicat a encalçar la seva trajectòria com a dibuixant satíric, una obra humorística tan colossal i sòlida com poc coneguda. La seva vasta obra com a escriptor, periodista, o ludolingüista ha eclipsat moltes vegades la importància del dibuixant de ninots. Val la pena que descobrim i valorem com es mereix el ninotaire Tísner.

L'humor gràfic de Tísner.
Una aproximació a les caricatures d'Avel·lí Artís Gener
Jaume Capdevila
Pagès editors

Aquest llibre vol ser una aproximació sistemàtica a la seva faceta d'humorista gràfic, una de les més importants i alhora menys valorades. Féu vinyetes satíriques a la premsa catalana en dos moments cabdals de la història d'aquest país: els anys de la República i els anys del final del franquisme. Resseguint de manera detallada el seu periple per diverses publicacions, aconseguim descobrir l'important artista que feia ninots a *El Be Negre*, *La Publicitat*, *L'Esquella de la Torratxa*, *El Correo Catalán*, *Tele/Expres* o *La Vanguardia*, alhora que ens apropem, a través de les vinyetes, a la realitat d'uns moments històrics apassionants.